FÖRSTAINSTANSRÄTTENS BESLUT (andra avdelningen)
den 12 december 2000 *

I mål T-201/99,

Royal Olympic Cruises Ltd,

Valentine Oceanic Trading Inc.,

Caroline Shipping Inc.,

Simpson Navigation Ltd,

Solar Navigation Corporation,

Ocean Quest Sea Carriers Ltd,

Athena 2004 SA,

Freewind Shipping Company,

samtliga med säte i Monrovia (Liberia),

Elliniki Etaireia Diipeirotikon Grammon AE, med säte i Pireus (Grekland),

företrädda av advokaterna N. Skandamis, Athen och A. Potamianaos, Pireus, delgivningsadress: advokatbyrån S. Le Goueff, 9, avenue Guillaume, Luxemburg,

sökande,

* Rättegångsspråk: grekiska.

mot

Europeiska unionens råd, företrätt av M. Vitsentzatos och S. Kyriakopoulou, rättstjänsten, båda i egenskap av ombud, delgivningsadress: Europeiska investeringsbanken, direktoratet för rättsfrågor, generaldirektören E. Uhlmann, 100, boulevard Konrad Adenauer, Luxemburg,

och

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av juridiska rådgivarna T. Christoforou och A. Van Solinge, delgivningsadress: rättstjänsten, C. Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg, Luxemburg,

svarande,

angående en talan om skadestånd för den skada sökandena påstår sig ha lidit genom Europeiska gemenskapens agerande under den militära aktionen i Kosovo den 24 mars 1999—den 9 juni 1999,

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (andra avdelningen)

sammansatt av ordföranden A.W.H. Meij samt domarna A. Potocki och J. Pirrung,

justitiesekreterare: H. Jung,

följande

Beslut

Bakgrund till tvisten och förfarande

1 Sökandebolagen, som äger fartyg, organiserar och utför båtkryssningar i sydöstra Medelhavet.

2 Redan i slutet av år 1998 bokade researrangörer och enskilda personer resor avseende sommarsäsongen 1999 på sökandenas kryssningsfartyg. Med början den 24 mars 1999, dagen då vissa medlemsstater i Atlantpaktsorganisationen (Nato) inledde den militära interventionen mot Förbundsrepubliken Jugoslavien (nedan kallad Jugoslavien), avbokades ett stort antal av dessa resor avseende april och maj 1999 på grund av de fortsatta stridigheterna och det instabila läget i regionen. Härigenom minskade antalet bokningar avsevärt i förhållande till motsvarande period föregående år.

3 Sökandena har uppgett att de, i egenskap av bolag som tillhandahåller turisttjänster, från och med den 24 mars 1999 med fortsättning även efter den 9 juni 1999, då interventionen upphörde, åsamkades avsevärda skador. Sökandena har angett att den sammanlagda skadan uppgår till 73 963 000 USD.

4 Sökandena anser att den militära interventionen mot Jugoslavien, vilken utfördes av flera medlemsstater i Europeiska unionen, stater som dessutom är medlemmar i Nato, var rättsstridig. Sökandena, som har lagt rådet och kommissionen till last att de genom flera likaledes rättsstridiga handlingar har stött denna intervention, anser att Europeiska gemenskapen är skyldig att ersätta deras skada.

5 Genom en ansökan som inkom till förstainstansrätten den 9 september 1999 väckte sökandena denna skadeståndstalan mot "Europeiska gemenskapen, närmare bestämt dess institutioner, det vill säga Europeiska unionens råd och Europeiska gemenskapernas kommission".

6 Sedan duplikerna inkommit beviljades sökandena tillstånd att inge ytterligare en inlaga för att kunna bemöta de nya yrkanden och grunder som enligt dem hade framkommit i duplikerna. Rådet och kommissionen avstod genom skrivelser som gavs in den 16 juni respektive den 19 juni 2000 från att yttra sig över denna inlaga.

Parternas yrkanden

7 Sökandena har yrkat att förstainstansrätten skall

— fastställa att rådet och kommissionen, genom att medverka till de åtgärder som Europeiska unionen antagit i strid med folkrätten, har åsidosatt den grundläggande gemenskapsrättsliga principen om skydd för berättigade förväntningar såvitt avser friheten att tillhandahålla tjänster inom sjötransports- och underhållningsområdena,

— tilldöma sökandena skadestånd med 73 963 000 USD i enlighet med artiklarna 235 EG och 288 andra stycket EG.

— förplikta svarandena att ersätta rättegångskostnaderna.

8 Rådet och kommissionen har yrkat att förstainstansrätten skall

— avvisa talan eller, i andra hand, ogilla den.

— förplikta sökandena att ersätta rättegångskostnaderna.

Rättslig prövning

Sökandenas argument

9 Enligt sökandena utgörs den militära interventionen i Kosovo av ett antal rättsstridiga handlingar i form av en serie åsidosättanden av folkrätten, EU-rätten och EG-rätten, som begåtts såväl av Europeiska unionen och Europeiska gemenskapen som av de av deras medlemsstater som är medlemmar också i Nato.

10 För det första har enligt sökandena de av Europeiska unionens medlemsstater som är medlemmar i Nato genom sin ensidiga militära intervention i strid med Förenta nationernas (FN) stadga kränkt Jugoslaviens territoriella integritet.

11 För det andra har enligt sökandena Europeiska unionen varit delaktig i detta rättsstridiga handlande genom att aktivt stödja det politiskt, moraliskt, operationsanalytiskt och rättsligt. Europeiska unionen har genom att anta en rad slutsatser, gemensamma ståndpunkter och beslut handlat rättsstridigt.

12 Enligt sökandena kan detta Europeiska unionens agerande likställas med den rättsstridiga ensidiga militära intervention mot Jugoslavien som medlemsstaterna i Nato genomfört, i så måtto att det utgör en oskiljaktig beståndsdel av denna, i form av ickeväpnade repressalier. Europeiska unionen har alltså varit delaktig i den militära interventionen och har självständigt begått rättsstridiga handlingar genom att underlåta att enligt artikel 11.1 i Fördraget om Europeiska unionen fullgöra sina skyldigheter enligt FN:s stadga.

13 För det tredje har enligt sökandena Europeiska gemenskapen i dubbel bemärkelse varit delaktig i medlemsstaternas i Nato rättsstridiga handlande dels genom återverkan eftersom den är en del av Europeiska unionens unika struktur, dels självständigt i egenskap av specifik internationell organisation.

14 Även om Europeiska unionen och Europeiska gemenskapen är skilda juridiska personer utgör de nämligen enligt sökandena en enda politisk och juridisk enhet. Ett rättsstridigt agerande inom området för Europeiska unionens politik skulle följaktligen vara oförenligt med gemenskapsrättens grundvalar.

15 Enligt sökandena har dessutom Europeiska gemenskapen rättsstridigt deltagit i den militära interventionen genom att anta flera gemenskapsförordningar i vilka sanktioner föreskrivs, nämligen

— rådets förordning (EG) nr 900/1999 av den 29 april 1999 om förbud mot försäljning och leverans av olja och vissa oljeprodukter till Förbundsrepubliken Jugoslavien (EGT L 114, s. 7),

— rådets förordning (EG) nr 1064/1999 av den 21 maj 1999 om att införa ett förbud mot flygningar mellan Europeiska gemenskapens och Förbundsrepubliken Jugoslaviens territorier och om att upphäva förordning (EG) nr 1901/98 (EGT L 129, s. 27),

— kommissionens förordning (EG) nr 1084/1999 av den 26 maj 1999 om fastställande av förteckningen över de behöriga myndigheter som avses i artikel 2 i förordning nr 900/1999 (EGT L 131, s. 29),

— kommissionens förordning (EG) nr 1520/1999 av den 12 juli 1999 om upprättande av den förteckning över behöriga myndigheter och den förteckning över flygplan registrerade i Förbundsrepubliken Jugoslavien och rättsligt sett närvarande i Europeiska gemenskapen vilka avses i artikel 8 i förordning nr 1064/1999 (EGT L 177, s. 10).

Enligt sökandena garanterar förordningarna i fråga att de rättsakter genomförs som Europeiska unionen antagit inom ekonomiområdet — fria transporter och fri rörlighet för varor. Förordningarna är alltså rättsstridiga av samma skäl som dessa av Europeiska unionen antagna rättsakter.

16 Sökandena har gjort gällande att den skada de åsamkats inte är en följd av oljeembargot och flygförbudet i sig utan en följd av den militära intervention som Europeiska gemenskapen faktiskt och juridiskt varit inblandad i eftersom den antagit rättsakter som omedelbart stött denna intervention. Enligt sökandena har gemenskapens ansvar i detta fall inte att göra med de antagna gemenskapsakternas innehåll. Det rör sig här om ett ansvar som utgör den interna aspekten av det internationella ansvar som följer av att sådana rättsakter antagits som innebär delaktighet i det rättsstridiga agerandet. Enligt detta betraktelsesätt har deras innehåll ingen annan betydelse än att det bekräftar det rättsstridiga agerandet. Gemenskapsansvaret är följaktligen direkt och huvudsakligen grundat i det faktiska antagandet av förordningar som har samband med ett rättsstridigt internationellt agerande.

17 Enligt sökandena har Europeiska gemenskapens institutioners rättsstridiga rättsakter på ett avgörande sätt bidragit till den skada som uppstått. Om dessa rättsakter inte hade antagits skulle sökandenas situation ha varit annorlunda, eftersom det då inte skulle ha uppstått något klimat av djup osäkerhet i sydöstra Medelhavet. Europeiska gemenskapens rättsstridiga rättsakter har tidsmässigt sammanfallit med de militära operationerna och har uppenbarligen antagits i syfte att stödja dessa. De är därför en del av den militära interventionen och utgör ett bidrag till denna.

18 Sökandena har tillagt att det under alla omständigheter är överflödigt med ett orsakssamband eftersom Europeiska unionens, och följaktligen Europeiska gemenskapens, ansvar automatiskt följer av att den enligt artikel 17.1 tredje stycket EU skall fullgöra de skyldigheter som åligger de medlemsstater som också är medlemmar i Nato.

Förstainstansrättens bedömning

19 Om det är uppenbart att talan helt saknar rättslig grund får förstainstansrätten enligt artikel 111 i rättegångsreglerna fatta ett motiverat beslut utan ytterligare behandling. Mot bakgrund av parternas inlagor finner förstainstansrätten att den kan pröva målet i sak utan att inleda ett muntligt förfarande.

20 Inledningsvis bör anmärkas att förstainstansrätten, mot bakgrund av att denna skadeståndstalan formellt sett har väckts mot Europeiska gemenskapen, *ex officio* har rättat parternas identitet. Enligt artikel 17 i EG-stadgan för domstolen, som enligt artikel 46 första stycket i samma stadga är tillämplig på förstainstansrätten, kan nämligen en direkt talan föras endast mot gemenskapens institutioner, vilka bör hållas åtskilda från gemenskapen i sig (förstainstansrättens dom av den 6 juli 1995 i mål T-572/93, Odigitria mot rådet och kommissionen, REG 1995, s. II-2025, punkt 22).

21 Gemenskapens utomobligatoriska ansvar förutsätter enligt fast rättspraxis att sökanden visar att det agerande som läggs institutionen till last är rättsstridigt, att det verkligen föreligger en skada och att det finns ett orsakssamband mellan agerandet och den åberopade skadan (domstolens dom av den 29 september 1982 i mål 26/81, Oleifici Mediterranei mot EEG, REG 1982, s. 3057, punkt 16, förstainstansrättens dom av den 11 juli 1996 i mål T-175/94, International Procurement Services mot kommissionen, REG 1996, s. II-729, punkt 44, av den 16 oktober 1996 i mål T-336/94, Efisol mot kommissionen, REG 1996, s. II-1343, punkt 30, av den 11 juli 1997 i mål T-267/94, Oleifici Italiani mot kommissionen, REG 1997, s. II-1239, punkt 20, och av den 29 januari 1998 i mål T-113/96, Dubois et Fils mot rådet och kommissionen, REG 1998, s. II-125, punkt 54). Om något av dessa villkor inte är uppfyllt skall talan ogillas i sin

helhet utan att det behöver undersökas huruvida de andra villkoren är uppfyllt (domstolens dom av den 15 september 1994 i mål C-146/91, KYDEP mot rådet och kommissionen, REG 1994, s. I-4199, punkt 19).

22 För det första bör här erinras om att den aktuella talan uttryckligen har väckts "med stöd av artiklarna 235 EG och 288 andra stycket EG" mot "Europeiska gemenskapen, närmare bestämt dess institutioner, det vill säga Europeiska unionens råd och Europeiska gemenskapens kommission". Härav följer att talan riktas endast mot dessa gemenskapsinstitutioners påstått rättsstridiga agerande bestående i att de har antagit de i punkt 15 ovan nämnda förordningarna.

23 Sökandena har för det andra uttryckligen betonat att den påstådda skadan inte vållats av de ekonomiska sanktioner som det beslutats om i gemenskapsförordningarna utan uteslutande av den militära interventionen mot Jugoslavien.

24 Vidare har sökandena medgett att det av artikel 46 EU följer att förstainstansrätten saknar behörighet i fråga om rättsakter som faller under Europeiska unionens område och att militära handlingar som sådana inte kan ha till följd att Europeiska gemenskapen blir utomobligatoriskt skadeståndsskyldig.

25 Sökandena har inte genom denna redogörelse angett något agerande av gemenskapsinstitutionerna vars rättsstridighet skulle kunna ha till följd att gemenskapen ådrog sig utomobligatoriskt skadeståndsansvar.

26 Vad beträffar sökandenas påstående att Europeiska gemenskapen redan genom att anta de klandrade förordningarna har stött den militära interventionen och

därigenom det rättsstridiga agerandet hos de av dess medlemsstater som deltagit i denna intervention, finns det anledning att erinra om att den påstådda skadan enligt fast rättspraxis på ett tillräckligt direkt sätt måste följa av det klandrade agerandet (domstolens dom av den 4 oktober 1979 i de förenade målen 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 och 45/79, Dumortier Frères m.fl. mot rådet, REG 1979, s. 3091, punkt 21, och domen i det ovannämnda målet International Procurement Services mot kommissionen, punkt 55), det vill säga detta agerande måste vara den avgörande orsaken till skadan (förstainstansrättens beslut av den 15 juni 2000 i mål T-614/97, Aduanas Pujol Rubio m.fl. mot rådet och kommissionen, REG 2000, s. II-2387, punkt 19, och av den 16 juni 2000 i mål T-611/97, T-619/97—T-627/97, REG 2000, s. II-2405, punkt 17). I fråga om det allmännas utomobligatoriska skadeståndsansvar för normativa rättsakter finns det ingen skyldighet att ersätta alla möjliga skadliga följder av en rättsstridig normativ situation (domen i det ovannämnda målet Dumortier Frères m.fl. mot rådet, punkt 21).

27 Vad sökandena härvidlag har påstått, under åberopande endast av att gemenskapsförordningarna nr 900/1999, 1064/1999, 1084/1999 och 1520/1999 har antagits, visar inte att det föreligger ett tillräckligt direkt orsakssamband mellan dessa förordningar å ena sidan och den påstådda ekonomiska skadan å andra sidan. Med hänsyn till att denna skada åsamkades av en militär intervention som genomfördes av parter som är skilda från institutionerna skulle endast ett bidrag till denna intervention från institutionernas sida eventuellt kunna anses utgöra ett tillräckligt direkt orsakssamband. Eftersom det emellertid saknas ett direkt samband mellan det faktum att de klandrade förordningarna har antagits å ena sidan och den militära interventionen och den påstådda skadan å andra sidan kan inte sökandena påstå att antagandet av förordningarna utgör ett sådant bidrag från institutionernas sida.

28 Av samtliga ovannämnda överväganden framgår det att de nödvändiga förutsättningarna för att gemenskapen skall ådra sig utomobligatoriskt skadeståndsansvar inte är uppfyllda.

29 Härav följer att skadeståndstalan skall ogillas eftersom det är uppenbart att den helt saknar rättslig grund.

Rättegångskostnader

30 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Svarandena har yrkat att sökandena skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom sökandena har tappat målet, skall de bära sin rättegångskostnad och svarandenas yrkande bifallas.

På dessa grunder fattar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (andra avdelningen)

följande beslut:

1) Talan ogillas eftersom det är uppenbart att den helt saknar rättslig grund.

2) Sökandena skall ersätta rättegångskostnaderna.

Luxemburg den 12 december 2000

H. Jung
Justitiesekreterare

A.W.H. Meij
Ordförande